

Naturens Dag i Svartingedalen

Søndag den 8. september 2019 havde Danmarks Naturfredningsforening Bornholm samt Naturhistorisk Forening for Bornholm inviteret sine medlemmer på en tur med **Klaus Hermansen** til Svartingedalen, hvor han skulle fortælle os om arbejdet med at passe og vedligeholde Fugleværnsfondens nyeste reservat.

Arrangementet blev afviklet som en del af den landsdækkende ”**Naturens Dag**”, der er Danmarks Naturfredningsforenings og Friluftsrådets mærkedag for naturoplevelser. Formålet er at åbne naturen for børn og voksne. I år er temaet ”**Mærk Naturen**”.

”Børn, der bruger naturen, er sunde, glade og vokser op som ansvarlige mennesker, der benytter og beskytter naturen. Derfor er det bekymrende, at en Gallup-undersøgelse viser, at børn i dag er meget mindre i naturen, end deres bedsteforældre var, da de var børn.

Naturens Dag afholdes hvert år for familier anden søndag i september og for skoler og institutioner i ugen op til. Formålet med Naturens Dag er at få børn og børnefamilier ud i naturen og give dem inspiration til at komme mere ud hele året - og resten af livet! Naturens Dag åbner dørene til naturen og viser, at det er både nemt og sjovt at få gode naturoplevelser.

Temaet for Naturens Dag 2019 handler om vores sanser og bevidsthed. Den kolde vind, den blide regn, den varme sol, de hårde hagl. Alt det mærker vi på gåturen eller cykelturen. Vi mærker det varme sand og marhalmen, der stikker på de bare ben. Den store glæde, når vi hopper i de kølige bølger. Vi mærker også de skiftende sæsoner med varme og kulde”.

Selv om intentionerne med turen i dette fuglereservat var anlagt på at kunne give oplevelser til hele familien, børn og voksne, var ikke et barn mødt frem! 26 havde taget imod invitationen, hovedsagelig repræsentanter for det grå guld, og da turen startede i regn og sluttede i sol, blev hensigten med turen, at mærke naturen, helt indfriet samt alle de andre dejlige oplevelser, Klaus Hermansen kunne vise frem.

Godt nok var det tilstedeværelsen af et varieret fugleliv, der fik Fugleværnsfonden til at købe 27 ha. af Svartingedalen, men her i september var det så som så med syngende fugle – en gærdesmutte lod dog sin trille lyde, og både løvsanger og skovpiber kunne høres trække over dalen.

Flere af turens deltagere var gæster fra det øvrige land, og de var særdeles begejstrede over den natur, man fik forevist, således Aahalsen, der gik rent ind i folks hukommelse!

Videre på turen ned gennem dalen kom man med lidt besvær op til "Jættebold", der ligeledes imponerede ved sin yderlige placering på dalsiden.

Umiddelbart før "Bolden" passerede man en større vandreblok, der ifølge en af deltagerne, som har boet i området hele sit liv, engang kunne rokke. Det kan den ikke mere, men en mindre indsats med at fjerne jord, blade og grene, ville helt sikkert igen bringe den ind i sin rokkende tilstand.

Stisystemet er ved Klaus Hermansens indsats blevet forbedret med et antal spang på fugtige steder i dalen og reb på vanskeligt passable skråninger.

I dalen var der ryddet omkring den sø, Bornholms Amt etablerede i 1988, hvor det især er Rødel, der har haft gunstige vilkår. Efter en større indhegning i løbet af sommeren 2019 har geder og køer derefter fortsat naturplejen, som "i gamle dage", da ejeren til Svartingegård havde køer og heste til at afgræsse arealerne.

I sin forberedelse til dagens tur havde Klaus besøgt dalen lørdag, og her havde han haft den store oplevelse at se en ung havørn lette fra kanten af søen, intet mindre!

Ekskursionen sluttede i det stenbrud under Svartingegård, hvor der i 1930'erne blev brudt granit, Bornholmsk Gnejs, til kantsten og brosten samt chausséstén.

Gederne viste her deres store værdi i naturplejen ved at bide uønsket vegetation ned, både de invasive Japansk pileurt samt brombærranker og stikkende hunderoser.

Klaus var begejstret for det naturplejearbejde, de allerede havde udført efter at de var sat på opgaven midt i juli og han så frem til, at der til næste år vil blive bidt helt i bund til en tilstand, som området havde i de "gode gamle dage".

I stenbruddet havde gederne dog gået uden om de statelige kongelys, Filtbladet Kongelys, der havde sat en mængde nye planter, der vil smykke stedet den kommende sommer.

Og så blev der også fundet en relativ sjælden plante, Mangefrøet Gåsefod.

Turens tema var "Mærk naturen". Da den blev indledt var det en smule regnfuldt, men da den sluttede efter to timers vandring i den naturskønne dal skinnede solen gennem skyerne!